

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4368/2019
18.11.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез, Весне Поповић и Бисерке Живановић, чланова већа, у правној ствари предлагача АА из ..., чији је пуномоћник Јоксовић Драган, адвокат из ..., против противника предлагача ЈП ЕПС Београд-Огранак РЈ „Колубара“ Лазаревац, ради одређивања новчане накнаде за експроприсане непокретности, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Београду Гж 1476/19 од 13.06.2019. године, у седници већа одржаној 18.11.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији предлагача, као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ решење Вишег суда у Београду Гж 1476/19 од 13.06.2019. године у ставу првом изреке и потврђује решење Основног суда у Лазаревцу Р1. бр 16/18 од 28.08.2018. године у делу о обавези противника предлагача да предлагачу на утврђене износе новчаних накнада исплати законску затезну камату почев од 07.03.2012. године до исплате.

У преосталом ревизија **СЕ ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ противник предлагача да предлагачу накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 12.000,00 динара.

Образложење

Решењем Основног суда у Лазаревцу Р1. бр 16/18 од 28.08.2018. године (исправљеним решењем од 05.09.2018. године), предлагачу као ранијем власнику непокретности експроприсаних решењима ГО Лазаревац Одељење за имовинско правне послове број 465-268/08-VI од 30.03.2010. године и број 465-12/2000 од 08.02.2010. године, одређена је новчана накнада: за дрвну масу и шумске засаде на кп.бр. ... КО ... у износу од 9.278.957,81 динара са законском затезном каматом од 07.03.2012. године до исплате, за дрвну масу и шумске засаде на кп. бр. ... КО ... у износу од 6.482.666,21 динара са законском затезном каматом од 07.03.2012. године до исплате, за воћне засаде, усеве и биљне културе на кп. бр. ... КО ... у износу од 5.102.702,00 динара са законском затезном каматом од 07.03.2012. године до исплате, па је обавезан противник предлагача да наведено исплати предлагачу, као и да предлагачу на име трошкова поступка исплати износ од 1.711.140,00 динара, у року од

15 дана. Одбијен је као неоснован предлог предлагача да му се одреди накнада у висини законског ПДВ на износе накнада за дрвну масу и шумске засаде. Учесници поступка су упућени да питање пребијања међусобних потраживања решавају у другом поступку.

Решењем Вишег суда у Београду Гж 1476/19 од 13.06.2019. године одлучено је о жалби противника предлагача, тако што је, ставом првим изреке, преиначено првостепено решење у делу о камати и одређено да камата на износе накнада тече почев од дана пресуђења 28.08.2018. године па до исплате, а за период од 07.03.2012. године до 28.08.2018. године је одбијен захтев за камату. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка тако што је обавезан противник предлагача да предлагачу на име трошкова поступка исплати износ од 1.448.640,00 динара.

Против правноснажног решења другостепеног суда ревизију је изјавио предлагач због погрешне примене материјалног права и предложио да се применом члана 404. став 1. ЗПП прихвати одлучивање о ревизији у делу који се односи на почетак тока законске затезне камате на износ новчане накнаде за експроприсане непокретности, због потребе да се размотре питања у интересу равноправности грађана и потребе уједначавања судске праксе. Прилозима поднетим уз ревизију предлагач је поткрепио наводе о постојању неуједначене праксе у погледу камате код одлучивања о правима ранијег сопственика експроприсаних непокретности.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...87/18) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Ставом 2. је прописано да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана, одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП, за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, будући да постоји различито одлучивање нижестепених судова у истим чињеничним ситуацијама о питању права ранијег сопственика у погледу камате код опредељења да се накнада за експроприсане непокретности предате кориснику експропријације пре правноснажности решења о експропријацији, одреди према околностима у време предаје непокретности.

Испитујући правилност побијаног решења у делу којим је одбијен захтев предлагача за камату за период од предате државине непокретности до доношења решења којим је одређена новчана накнада за дрвну масу и шумске засаде, воћне засаде, усеве и биљне културе експроприсаних непокретности, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према релевантним чињеницама, непокретности кп. бр. ..., кп. бр. ... и кп. бр. ... КО ... ранијег сопственика су експроприсане решењима ГО Лазаревац Одељење за имовинско правне послове број 465-268/08-VI од 30.03.2010. године и број 465-12/2000 од 08.02.2010. године, а кориснику експропријације су предате 07.03.2012. године, пре правноснажности решења о експропријацији. Судски поступак ради одређивања новчане накнаде инициран је 15.03.2012. године, решења о одређивању накнада су укидана и у поновном поступку изнова утврђиване вредности, а развој поступка утицао на одређење предлагача да затражи да му се накнада одреди према вредностима на дан уласка у посед корисника експропријације, сходно члану 35. став 1. и члану 41. став 3. Закона о експропријацији.

У складу са одредбама члана 41. став 3., члана 45., члана 47. и члана 52. став 4. Закона о експропријацији, висина накнада је утврђена путем вештачења према тржишним вредностима на дан 07.03.2012. године и одређена за шумске засаде и дрвну масу, воћне засада, усева и биљне културе на експроприсаним парцелама, у износима који нису спорни.

Решењем првостепеног суда обавезан је противник предлагача као корисник експропријације да предлагачу као ранијем сопственику, исплати утврђене износе накнада са законском затезном каматом од 07.03.2012. године (ступања у државину) до исплате. При том, суд је у виду имао записнике органа управе о увођењу у посед од 12.05.2011. године и 07.03.2012. године и предлагачу је признао камату од дана уласка у посед корисника експропријације, конкретно од 07.03.2012. године, применом члана 35. у вези члана 41. став 3. Закона о експропријацији и члана 277. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је сматрао да је основано жалбом противника предлагача оспорен датум од кад тече камата, јер је обавеза доспела тек у тренутку када је накнада одређена решењем, а то је дан када је суд својом одлуком одредио висину накнаде, те да предлагачу од тада припада право на камату. Тај суд је преиначујући првостепено решење, одбио захтев предлагача у погледу тражене камате од предаје државине 07.03.2012. године до дана доношења првостепеног решења о одређивању накнаде 28.08.2018. године.

Ревизијом се основано оспорава правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда у наведеном делу побијаног решења. Накнада је одређена према околностима у време предаје непокретности, а не према околностима у време доношења првостепене одлуке о накнади. У овој ситуацији, став другостепеног суда није прихватљив.

По налажењу Врховног касационог суда, када је накнада одређена према околностима и вредностима које су владале у време предаје државине експроприсаних непокретности, пре правноснажности решења о експропријацији, у складу са одредбом члана 41. став 3. Закона о експропријацији, предлагач има право и на камату на тако утврђене износе накнада.

Одредбом члана 41. став 3. Закона о експропријацији („Службени гласник РС“ бр. 53/1995, „Службени лист СРЈ“ бр. 16/2001 и „Службени гласник РС“ бр. 20/2009 и 106/2016) прописано је да ако се кориснику експропријације непокретност предаје пре правноснажности решења о експропријацији, ранији сопственик има право да бира да

му се накнада одреди према околностима у време предаје непокретности или у време доношења првостепене одлуке о накнади.

Од тренутка када су непокретности предате кориснику експропријације пре правноснажности решења о експропријацији, настало је право ранијег сопственика да бира да му се накнада одреди према околностима у време предаје непокретности или у време доношења првостепене одлуке о накнади. Право избора, резервисано је искључиво за ранијег имаоца, лишеног права на уживање имовине и користи од имовине. Предлагач је у поступку оптирао правом да му се накнада одреди према околностима у време предаје непокретности. У таквој ситуацији, меродавни су параметри и вредности из времена предаје непокретности, чијом је применом одређена висина накнаде предлагачу, због још од тада ускраћене могућности остварења приноса са експроприсаних непокретности. Адекватном накнадом настоји се надоместити губитак у имовини ранијег имаоца. Такву обавезу сноси корисник експропријације. Правовременом исплатом накнаде отклањају се неповољне последице. На тај начин штите се и приватни и јавни интерес. Стандарди заштите права на имовину и мирно уживање имовине морају бити обезбеђени, а предлагачу омогућено коришћење правима која су законом призната.

У члану 58. Устава Републике Србије, у ставу 1. зајемчено је мирно уживање имовине и других имовинских права стечених на основу закона. У ставу 2. прописано је да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Пракса у примени члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију о људским правима, заснована је на ставу Европског суда за људска права да се код сваког одузимања имовине у јавном интересу мора постићи равнотежа између захтева општег интереса и права појединца на мирно уживање свог власништа, да одсуство накнаде или неодговарајућа накнада код експропријације редовно представља несразмерно мешање државе. Равнотежа се успоставља тек када се ранији власник адекватно обештети.

Имајући у виду утврђене околности случаја и наведену материјалноправну регулативу, Врховни касациони суд је оценио да је првостепени суд правилно одлучио о обавези противника предлагача да предлагачу исплати неоспорене износе накнада са законском затезном каматом од 07.03.2012. године до исплате, па је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Ревизија није основана у побијању правноснажне одлуке о трошковима поступка. Другостепени суд је правилно одлучио о висини накнаде за оправдано настале трошкове поступка, у складу са чланом 154. ЗПП. Према садржини и исходу поступка по ревизији, предлагачу припада накнада за састав ревизије по најнижој основици. Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем и четвртом изреке, на основу члана 414. став 1. и члана 165. став 1. у вези члана 420. став 6. ЗПП и члана 30. став 2. ЗВП.

Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић